

ลักษณะทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

สภาพทางเศรษฐกิจทั่วไป

โดยทั่วไปแล้วกล่าวได้ว่า เศรษฐกิจของหมู่บ้านยังคงยังคงขึ้นอยู่กับ การเกษตร ซึ่งได้แก่การเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ การทำนาก็ยังเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของชาวบ้านอยู่ เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและมีความชุ่มชื้นเหมาะแก่การทำนาและปลูกพืชต่าง ๆ ในขณะเดียวกันชาวบ้านก็ประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการเกษตรด้วย เช่น การรับจ้างแรงงาน เป็นต้น

สำหรับอาชีพทางการเกษตรของชาวบ้านนั้นก็คือการทำนาปีละครั้งหรือสองครั้ง หลังจากการทำนาจะปลูกพืชหมุนเวียนไว้ขาย พืชที่ปลูกได้แก่ ถั่วเหลือง พริกและกระเทียม ถั่วลิสง กะหล่ำ ผักกาด พริก มะเขือ สำหรับพืชยืนต้นได้แก่ลำไย มะม่วง มะพร้าว ขนุน มะกอกน้ำ โดยเฉพาะลำไยนั้นได้ทำรายได้ให้แก่ชาวบ้านเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ในปัจจุบันวิธีการเพาะปลูกของชาวบ้านก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เนื่องจากความเจริญในด้านต่าง ๆ ในทางเทคโนโลยี มีการนำเอาเครื่องทุ่นแรงเข้ามาใช้แทนแรงงานคนและสัตว์ เป็นผลให้ลดระยะเวลาในการเพาะปลูกลง รวมทั้งมีการใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์แทนการใช้ปุ๋ยคอก ทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม ส่วนในด้านใช้แรงงานคนในการเกษตรก็ได้เปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน กล่าวคือในสมัยก่อนได้มีการช่วยเหลือแบบแลกเปลี่ยนแรงงานระหว่างเกษตรกรด้วยกัน ที่เรียกว่า "เอาวัน" นั้นได้ลดลงกลายเป็นการจ้างแรงงานแทน โดยให้ค่าตอบแทนเป็นเงินค่าจ้างแรงงานโดยให้ค่าจ้างวันละ 40-50 บาท หรือไม่กี่จ่ายเป็นค่าจ้างในรูปของข้าวเปลือกหรือผลผลิต (in kind) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการไถดินและปลูกจะใช้แรงงานจ้างทั้งสิ้น

จากการที่ชาวบ้านนำเอาวิทยาการใหม่ ๆ มาใช้ในการเกษตรทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพ อันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านมีรายได้สูงมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น จนสามารถส่งลูกหลานเข้าไปศึกษาในหัวเมืองเชียงใหม่ และนอกจากนี้ได้ส่งผลให้ชาวบ้านส่วนหนึ่งซึ่งอยู่ในวัยหนุ่มสาวเข้าไปทำงานในเมืองในอาชีพประเภทต่าง ๆ อีกด้วย

ในเรื่องรายได้ของชาวบ้านนั้นสามารถกล่าวได้ว่ามีมาหลายทางด้วยกันคือ รายได้ที่ได้จากงานรับจ้าง (ประมาณอย่างต่ำวันละ 50 บาท และอย่างสูงวันละ 100 บาท) การรับจ้างเช่น การถางสวน ถางไร่ เกี่ยวข้าว หรืองานรับจ้างฝีมืออื่น ๆ เช่น เป็นช่างไม้ เป็นต้น และรายได้จากการนำเอาผลผลิตทางเกษตรไปขาย เช่น ข้าว พืชผัก หรือสัตว์ รวมทั้งลำไยอีกด้วย เนื่องจากชาวบ้านแทบทุกครัวเรือนต่างก็ปลูกต้นลำไยไว้ในบ้านของตนเอง บางบ้านก็เปลี่ยนสภาพนาข้าวมาเป็นสวนลำไย เพราะเห็นว่าเป็นพืชยืนต้นที่ทำรายได้ดี การขายลำไยในปีหนึ่ง ๆ ชาวบ้านมีรายได้ประมาณครัวเรือนละ 5,000-20,000 บาท รายได้ในแต่ละปีจะมีความแตกต่างกันไปตามผลผลิตที่ได้รับ ในปีนี้ (2527) ผลผลิตลำไยมีจำนวนมากกว่าทุกปี ชาวบ้านจึงประสบปัญหาราคาลำไยตกต่ำมาก นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งทำให้รายได้จากการขายลำไยได้ไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้นปัญหาของชาวบ้านกุ่มแดงในด้านการเกษตรก็คือ การที่ราคาลำไยตกต่ำ การขาดแคลนน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกและถูกแมลงทำลายพืชผล สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อสภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้านกุ่มแดง

ในด้านการเพาะปลูกข้าวหรือการทำนาจะทำในฤดูฝน ช่วงเดือนมิถุนายนถึงตุลาคม วิธีการปลูกข้าวคือ นำพันธุ์ข้าวมาแช่น้ำไว้ 3-4 คืน แล้วนำข้าวที่แช่ไปหมักในภาชนะที่เรียกว่า "กระบุง" ใช้ใบกล้วยปิดทิ้งไว้หนึ่งสัปดาห์จนเมล็ดข้าวงอก แล้วนำข้าวที่งอกไปหว่านในพื้นที่ที่เตรียมไว้เรียกว่า "ตากกล้า" หรือ "ตะกล้า" ซึ่งส่วนใหญ่จะทำกันในเดือนกรกฎาคม ในการเตรียมพันธุ์ข้าวนั้นพบว่าพันธุ์ข้าว 1 ถึงจะโคกต้นกล้าข้าวไปปลูกในพื้นที่ประมาณ $1\frac{1}{2}$ ไร่ เมื่อต้นกล้าอายุครบ 1 เดือนก็จะถอนเพื่อนำไปปลูกในท้องนา ต้นข้าวจะมีอายุการเจริญเติบโตประมาณ 4 เดือนก็จะเก็บเกี่ยวได้ ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนของแต่ละปี จำนวนผลผลิตข้าวที่ได้รับนั้นโดยเฉลี่ยจะอยู่ระหว่าง 50-65 ตันต่อไร่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของดินที่มีความสมบูรณ์หรือเป็นนาดอนหรือนาลุ่ม หลังจากเก็บเกี่ยวและนวดแล้วก็จะนำข้าวเปลือกไปเก็บไว้ในยุ้งฉาง หลังจากนั้นชาวนาก็จะเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกพืชอื่นต่อไป

ตัวที่ปลูกจะเป็นตัวเหลืองและตัวลิสงซึ่งมีวิธีการคล้ายคลึงกัน คือเตรียมที่นาด้วยการตัดตอฟางข้าว แล้วทำการไถพรวนดิน ขุดร่องเป็นแปลง ใช้ไม้กระทุ้งหลุมห่าง

กันหลุมละ 1 คืบ แล้วนำเมล็ดถั่วหยอดลงในหลุมประมาณ 4-5 เม็ดกลบดิน ประมาณ 15 วันถั่วจะงอกและมีอายุการเจริญเติบโตประมาณ 3 เดือน ถั่วก็จะแก่และทำการเก็บเกี่ยวได้
พืชเศรษฐกิจอีกอย่างคือกระเทียมนั้นชาวบ้านจะปลูกหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว เช่นกัน โดยการขุดพรวนยกร่องในที่นาแล้วนำกระเทียมที่แกะเป็นกลีบไปปลูกในพื้นที่ที่เตรียมไว้ แล้วปิดคลุมด้วยฟางเพื่อให้ดินชุ่มชื้น ใส่ปุ๋ยพอสควรและคอยรดน้ำไว้ ภายในเวลา 10 วันกระเทียมจะงอกต้นและเก็บเกี่ยวได้ภายใน 3 เดือน หัวกระเทียมก็จะแก่พร้อมที่จะถอนนำไปผึ่งแล้วมัดเก็บไว้ขายต่อไป สำหรับในปีนี้ (2527) กระเทียมมีราคาต่ำมาก (ราคา กิโลกรัมละ 17 บาท) ซึ่งปีที่ผ่านมาขายได้ราคาถึง กิโลกรัมละ 35 บาท ทำให้เป็นปัญหาแก่เกษตรกรมากเช่นเดียวกับที่อื่น ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน

นอกจากถั่วและกระเทียมแล้วชาวบ้านภูแดงยังทำการปลูกพืชผักอื่น ๆ อีกหลายชนิดแล้วแต่ความถนัดและความต้องการของตลาด เช่น พริก ผักกาด มะเขือ ข้าวโพด ฯลฯ ซึ่งจะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน เพื่อจะได้อาศัยน้ำฝนเพื่อให้พืชเจริญเติบโต
ชาวบ้านภูแดงเลี้ยงสัตว์หลายชนิดเพื่อใช้แรงงานและเพื่อขาย เช่น วัว ควาย หมู ไก่และเป็ด ปัจจุบันนี้มีการเลี้ยงวัวควายน้อยกว่าสมัยก่อน เนื่องจากชาวบ้านนำเครื่องทุนแรงมาใช้แทนแรงงานสัตว์คือรถไถนา เพราะรถไถนาทำงานไต่รวดเร็วกว่าสัตว์และไม่มีปัญหาในค่านการเลี้ยงดู ค่ายเหตุนี้จึงปรากฏว่าไม่มีการเลี้ยงควายในหมู่บ้านภูแดงเลย มีแต่เพียงวัวอยู่ประมาณ 20 ตัวเท่านั้นเพื่อประโยชน์ในการใช้เทียมเกวียนในการขนส่งผลผลิตทางเกษตร แต่ขอเท็จจริงแล้วส่วนมากมักจะใช้รถบรรทุกเล็ก ส่วนการเลี้ยงหมูนั้นชาวบ้านเลี้ยงไว้ขาย ครวเรือนหนึ่งจะเลี้ยงหมู 2-4 ตัวโดยการซื้อลูกหมูจากผู้นำมาขาย และเลี้ยงไว้จนโตก็จะขายได้เงินก้อน อาหารที่ใช้เลี้ยงหมูคือ รำ มะละกอและต้นกล้วย นำมาต้มให้ละเอียดและเสริมด้วยอาหารหมู การเลี้ยงหมูของชาวบ้านมีลักษณะเป็นการออมทรัพย์ จึงมีอัตราการเลี้ยงค่อนข้างจะสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อหมูเป็นโรคตายหรือราคาไม่ดี จึงเหมือนการนำเงินใส่กระปุกออมสินไว้ แต่ปรากฏว่าเมื่อขายหมูแล้วมักจะไ้ราคาถูกไม่คุ้มกับการเลี้ยง สำหรับเป็ดและไก่ชาวบ้านจะเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคเป็นอาหารและขายไข่ ชาวบ้านนิยมเลี้ยงไก่อมากกว่าเป็ด ครอบครวหนึ่งประมาณ 10-20 ตัว

กล่าวได้ว่าสภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้านภูแดงยังคงขึ้นอยู่กับ เกษตรแม้ว่าจะมีการ

เปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาการแบบใหม่ การดำเนินชีวิตของชาวบ้านก็ยังคงเป็นแบบเรียบง่าย การเลี้ยงชีพจะอาศัยการหาพืชผักปลาตามบริเวณรอบ ๆ บ้าน จับปลาในแม่น้ำลำคลองและทุ่งนา เครื่องมือที่ใช้จับปลาได้แก่ เบ็ด ไซ (เครื่องมือดักปลาซึ่งทำด้วยไม้ไผ่) หรือไซข่อย ปลาที่จับได้จะนำมาเป็นอาหารและขายที่ตลาด หรือทำเป็นปลาแห้งเก็บไว้เป็นอาหารต่อไป.

PAYAP UNIVERSITY
